

Poškozený v trestním řízení a jeho ochrana

Abstrakt

Diplomová práce je věnována tématu poškozeného v trestním řízení a jeho ochrany a jeho procesním právům, kterými v trestním řízení disponuje. Práce je členěna do šesti kapitol.

První kapitola se zaměřuje na vývoj postavení poškozeného v českém právu. Počíná od rakousko-uherského trestního řádu č. 119/1873 ř. z., přes trestní řád z roku 1950, trestní řád z roku 1956, až po současně platný trestní řád č. 141/1961 Sb. V kapitole je pozornost věnována také novelizacím trestního řádu č. 141/1961 Sb., které se významným způsobem dotkly postavení poškozeného.

Druhá kapitola je věnována vymezení poškozeného jak pozitivnímu, tak negativnímu, včetně jeho rozdělení na poškozeného, který má v souladu s § 43 trestního řádu právo uplatnit nárok na náhradu škody vůči obviněnému, a může tedy mít postavení subjektu adhezního řízení, a na poškozeného, který toto právo nemá.

Kapitola třetí se zaměřuje na vymezení oběti trestné činnosti a jejímu odlišení od pojmu poškozeného. Pozornost je věnována taktéž specifickým právům, kterými oběť trestné činnosti disponuje, a vymezení tzv. zvlášť zranitelné oběti a jejím právům.

V kapitole čtvrté jsou představena práva poškozeného s jejich rozdělením na ta práva, která má každý poškozený, a na ta práva, kterými disponuje pouze poškozený podle § 43 odst. 3 trestního řádu. Část kapitoly je věnována též situaci, kdy poškození uplatňují svá práva prostřednictvím společného zmocněnce.

Kapitola pátá se týká adhezního řízení a zahrnuje podmínky řádného a včasného uplatnění nároku na náhradu škody, nemožnost uplatnění nároku poškozeným a rozhodování soudu v adhezním řízení. Pozornost je věnována též trestnímu příkazu a uspokojení nároku poškozeného v tzv. odklonech.

Kapitola šestá zahrnuje porovnání postavení poškozeného v české a ruské právní úpravě. Porovnáváno je vymezení poškozeného a taktéž jeho práva, která jsou rozdělena na práva, kterými poškozený disponuje jak v českém, tak v ruském trestním řízení a na ta práva, kterými poškozený disponuje jen v českém nebo jen v ruském trestním řízení. Odděleně je uveden institut soukromé žaloby, institut soukromo-veřejné žaloby a institut občanskoprávní žaloby.